

Lekmannarevisorerna granskar

**UMEÅ KOMMUN
NOLIA AB**

Grundläggande granskning 2023

1. Inledning och bakgrund

Kommunrevisionen granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionsred all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. De granskar på samma sätt, genom de lekmannarevisorer som utsetts i företag enligt kommunallagens 10 kap. 2–6 §§, även verksamheten i dessa juridiska personer.

Lekmannarevisorn ska, enligt aktiebolagslagens 10 kap. 3 § granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Enligt God revisionsred 2022 ska den grundläggande granskningen innehålla:

- Granskning av måluppfyllelse.
- Granskning av styrning och intern kontroll.

Granskningen har sin utgångspunkt i God revisionsred, samt risker som framkommit i lekmannarevisorernas risk- och väsentlighetsanalys 2023.

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge lekmannarevisorn underlag till sin granskningsrapport där denne ska uttala sig om bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har styrelsen säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de ägardirektiv, riktlinjer, mål och ev. tilläggsuppdrag som fullmäktige fastställt?
- Har styrelsen säkerställt en tillräcklig styrning, uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat?
- Har styrelsen en struktur för arbetet med sin interna kontroll som gör att det finns förutsättningar att bedriva den på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt?
- Är styrelsens beslutsunderlag och protokoll tydliga?

1.2 Avgränsningar

Granskningen avser Nolia AB och är avgränsad till verksamhetsåret 2023. Granskningen färdigställs och avslutas därmed först efter att styrelse och nämnder behandlat sina årsbokslut/verksamhetsuppföljningar för 2023.

1.3 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens slutsatser och bedömningar. I denna granskning utgörs revisionskriterierna av kommunallagen, aktiebolagslagen (8 kap. 4 och 8 §§), god revisionsred 2022 samt:

1.3.1 Bolagsordning

Enligt bolagsordningen har bolaget till föremål för sin verksamhet att bedriva mässor, seminarier och event. Ändamålet med bolagets verksamhet är att med beaktande av de tillämpliga kommunalrättsliga principerna, såsom likställighetsprinciper och självkostnadsprincipen. Bolagets ägare utgörs av Piteå Kommun och Umeå kommun där bolaget har sitt säte i Umeå.

1.3.2 Generella ägardirektiv

Fullmäktige antog i mars 2021 generella ägardirektiv för styrning av de kommunala bolagen. De generella direktiven innehåller krav och riktlinjer för samtliga hel- eller majoritetsägda bolag i bolagskoncernen och avser bland annat:

- ▶ Efterlevnad av lagar och målstyrning från fullmäktige
- ▶ Innehåll och form för bolagsstyrelsens arbetsordning
- ▶ Innehåll och form för VD-instruktion
- ▶ Uppföljning och rapportering

1.3.3 Specifika ägardirektiv

Grunduppdraget för bolaget enligt ägardirektivet är att bedriva kongress- och mässverksamhet där Umeå kommun och Piteå kommun äger hälften av aktierna var. Bolaget har enligt ägardirektivet följande mål:

Ekonomiska mål:

- Räntabiliteten på justerat eget kapital ska långsiktigt uppgå till minst 10 %
- Soliditeten ska uppgå till minst 50 %

Bolaget ska även aktivt driva miljö- och klimatfrågor där bolaget ska upprätta mätbara mål som följs upp via förvaltningsberättelsen i årsredovisningen. Bolaget ska även så långt som möjligt följa ägarnas beslutade policys och riktlinjer.

1.3.4 Riktlinjer för aktiverande styrning (2021-03-09)

Enligt riktlinjer för aktiverande styrning ansvarar bolagen för att upprätta den verksamhets- respektive bolagsstyrning de bedömer är nödvändig för att hantera grunduppdrag, tilldelade inriktningsmål och eventuella tilläggsuppdrag.

Vid utformandet av nämnds- och bolagsspecifik verksamhetsstyrning och uppföljning har bolagen krav att följa lagstiftningar och beslut från fullmäktige samt anvisning från kommunstyrelsen.

1.3.5 Riktlinjer för internkontroll

Kommunens dokument för riktlinjer för intern kontroll som antogs i september 2011, specificerar att kommunens samtliga verksamhetsområden ska tillämpa dessa riktlinjer. I dokumentet framgår att följande moment ska tillämpas av verksamheterna:

Risakanalys

En riskanalys ska göras i syfte att identifiera omständigheter som utgör risk att verksamheterna inte bedrivs enligt lagar och regler samt verksamhetens krav.

Kontrollåtgärder

Vid behov ska åtgärder tas utifrån resultatet av riskanalysen som förhindrar att verksamhetens krav inte uppfylls.

Uppföljning

Verksamheterna ska systematiskt och regelbundet följa upp, bedöma och avrapportera den interna kontrollen.

Dokumentation

Riskanalysen, kontrollåtgärder samt uppföljningen och bedömningen ska dokumenteras.

Rapportering

I samband med inrapportering av bokslut ska nämnderna/styrelserna rapportera till kommunfullmäktige huruvida deras internkontroll har varit tillräcklig.

1.4 Genomförande

Granskningen har genomförts genom löpande insamling av fakta och iakttagelser (tex via styrelsens protokoll och tillhörande underlag såsom mål- och budgetdokument, ekonomi- och verksamhetsrapporter, delårsrapporter, bokslut). Dialoger har genomförts med VD och styrelsens presidium två gånger under året. Avstämningar har genomförts med bolagets auktoriserade revisor.

2. Resultat av granskningen

2.1 Styrning och uppföljning av verksamhet

Nedan redogörs för iakttagelser och bedömningar avseende verksamhetsstyrning och uppföljning under 2023.

Kontrollpunkt	Iakttagelse	Kommentar/hänvisning till protokoll
Fastställt en affärsplan som baseras på bolagsordning och ägardirektiv		Affärsplan fastställd 2021 finns och gäller 2023 enligt uppgift. Affärsplanen innehåller inte mätbara mål inom miljö- och klimatarbetet vilket ska finnas enligt ägardirektivet.
Följt upp verksamhet och måluppfyllelse i en årsrapport		Årsredovisningens förvaltningsberättelse beskriver bolagets arbete under året. Affärsplanens innehåll följs inte explicit upp.
Uppnår grunduppdrag enligt ägardirektivet		Årsredovisningens beskrivning av verksamheten år 2023 visar att bolaget i allt väsentligt arbetat i enlighet med ägardirektivet. Bolaget gör dock ingen egen bedömning.
Vidtagit åtgärder vid indikationer på avvikelse från grunduppdrag, inriktningsmål och ev. tilläggsuppdrag	Ej möjligt att bedöma	Varken bolagets mål i ägardirektivet eller mål/aktiviteter/prioriterade vägval i affärsplanen följs upp.

 = ingen eller oväsentlig avvikelse, = viss avvikelse, = väsentlig avvikelse, ET = Ej tillämplig

2.1.1 Bedömning

Vi bedömer att styrelsen och VD delvis har säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de ägardirektiv, riktlinjer, mål som fullmäktige fastställt. Bedömningen baseras på att styrelsen har antagit en affärsplan för 2021–2023, men varken målen/aktiviteterna i affärsplanen eller målen i ägardirektivet följs upp på ett tydligt sätt. Verksamheten som bedrivits under året har av förvaltningsberättelsen att döma följt ägardirektivet. Bolaget uttalar sig inte om detta i årsredovisningen eller i bolagsstyrningsrapport.

2.2 Styrning och uppföljning av ekonomi

Nedan redogörs för iakttagelser och bedömningar avseende ekonomistyrning och uppföljning under 2023.

Kontrollpunkt	Iakttagelse	Kommentar/hänvisning till protokoll
Upprättat en budget för innevarande år inom tilldelad ram		2022-09-18 § 7

Följt upp ekonomin i delårsrapport	✓	2023-09-13 § 5, tertial 2 Styrelsen redovisar ett underskott per 31 augusti med – 3 733 tkr.
Följt upp ekonomin i en årsrapport	✓	2024-01-24
Når måluppfyllelse avseende ekonomi (inkl. budget)	✗	Bolaget redovisar ett underskott med – 3 136 tkr. Bolaget når inte de ekonomiska målen i ägardirektivet (dessa ska dock ses långsiktigt enligt ägardirektivet).
Vidtagit åtgärder vid indikationer på bristande måluppfyllelse avseende ekonomi	✓	Bolaget beskriver i årsredovisningen ett antal åtgärder för att anpassa verksamheten utifrån en lägre efterfrågan.

✓ = ingen eller oväsentlig avvikelse, ◻ = viss avvikelse, ✗ = väsentlig avvikelse, ET = Ej tillämplig

2.2.1 Övriga iakttagelser

Bolaget konstaterar i årsredovisningen att konjunkturläget under 2023 har slagit mot bolaget. Vissa mässor har slagit besöksrekord och andra har tappat, men sammantaget redovisar bolaget omkring 6 miljoner kronor lägre omsättning än budget och ca 3 miljoner kronor lägre än 2022. Av årsredovisningen framgår ett antal åtgärder för att anpassa verksamheten, bland annat:

- Stänga konferensvåningen i Piteå
- Nya arbetssätt
- Utveckla befintliga mötesplatser
- Mer flexibla mötesplatser

Enligt årsredovisningen har fler kostnadsbesparande åtgärder genomförts. Effekten uppges dock inte fullt ut ha slagit igenom samtidigt som inflationen bromsar.

2.2.2 Bedömning

Vi bedömer att styrelsen och VD i allt väsentligt har säkerställt en tillräcklig styrning, uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat. Bolaget redovisar förvisso ett negativt resultat men har antagit en budget, följt upp ekonomin i enlighet med gällande principer och vidtagit åtgärder med anledning av det ekonomiska läget.

2.3 Intern kontroll

Nedan redogörs för iakttagelser och bedömningar avseende intern kontroll under 2023.

Kontrollpunkt	Iakttagelse	Kommentar/hänvisning till protokoll
Genomfört en riskanalys	✓	Internkontrollplanen innehåller en riskanalys.
Beslutat om kontrollmoment utifrån identifierade risker	✓	Internkontrollplan 2022–2023 finns. Av protokoll går det inte att styrka att den antagits av styrelsen.
Följt upp resultatet av genomförda kontrollmoment	✗	Ingen dokumenterad uppföljning är genomförd.
Vidtagit åtgärder vid identifierade brister	Ej möjligt att bedöma	Ingen dokumenterad uppföljning är genomförd.

✓ = ingen eller oväsentlig avvikelse, — = viss avvikelse, ✗ = väsentlig avvikelse, ET = Ej tillämplig

2.3.1 Bedömning

Vi bedömer att styrelse och VD delvis har säkerställt en struktur för arbetet med sin interna kontroll som gör att det finns förutsättningar att bedriva den på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt. Det finns en internkontrollplan som baseras på en genomförd riskanalys, men resultatet har inte följts upp och därmed går det inte att bedöma om nödvändiga åtgärder har vidtagits.

2.4 Beslutsunderlag och protokoll

Nedan redogörs för de förtroendevalda revisorernas iakttagelser och bedömningar avseende bolagets beslutsunderlag och protokoll under 2023.

Kontrollpunkt		Kommentar/hänvisning till protokoll
Styrelsens beslutsunderlag och protokoll är tydliga	✓	Bolagets protokoll och beslutsunderlag är tydliga.

✓ = ingen eller oväsentlig avvikelse, — = viss avvikelse, ✗ = väsentlig avvikelse, ET = Ej tillämplig

3. Sammanfattade bedömning

I vår översiktliga granskning av Nolia AB har vi hittat vissa avvikelser. Vi bedömer att styrelse och VD delvis har säkerställt en tillräcklig styrning och uppföljning av verksamheten. Styrningen och uppföljningen av ekonomin bedömer vi som i allt väsentligt tillräcklig. Vidare bedömer vi att styrelse och VD delvis har säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Vi grundar vår bedömning på följande:

Revisionsfråga	Bedömning	Motivering
Har styrelsen säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de ägardirektiv, riktlinjer, mål och ev. tilläggsuppdrag som fullmäktige fastställt?	Ja	Bedömningen baseras på att styrelsen har antagit en affärsplan för 2021–2023 och av förvaltningsberättelsen framgår inga uppgifter som tyder på att verksamheten inte har bedrivits i enlighet med gällande direktiv. Däremot har varken målen/aktiviteterna i affärsplanen eller målen i ägardirektivet följs upp på ett tydligt sätt.
Har styrelsen säkerställt en tillräcklig styrning, uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat?	Ja	Bolaget redovisar förvisso ett negativt resultat men har antagit en budget, följt upp ekonomin i enlighet med gällande principer och vidtagit åtgärder med anledning av det ekonomiska läget.
Har styrelsen en struktur för arbetet med sin interna kontroll som gör att det finns förutsättningar att bedriva den på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt?	Delvis	Det finns en internkontrollplan som baseras på en genomförd riskanalys, men resultatet har inte följts upp och därmed går det inte att bedöma om nödvändiga åtgärder har vidtagits.
Är styrelsens beslutsunderlag och protokoll tydliga?	Ja	Protokollsgranskning visar att bolagets protokoll och beslutsunderlag är tydliga.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi bolaget att:

- Tydliggöra uppföljningen av mål/aktiviteter i affärsplan och ägardirektiv
- Följa upp internkontrollplanen årligen

Mars 2024

Max Stenman, EY